

SININEN VILJELY EUROOPAN VIHREÄN KEHITYKSEN OHJELMASSA

UUSI STRATEGINEN VISIO KESTÄVÄSTÄ VESIVILJELYTUOTANNOSTA JA VESIVILJELYTUOTTEIDEN KULUTUKSESTA EUROOPAN UNIONISSA

MIKSI VESIVILJELY ON TÄRKEÄÄ?

Tiesitkö, että yli puolet maailmassa kulutettavasta kalasta ja muista ihmisravinnoksi tarkoitetuista vesieliöistä on peräisin vesiviljelystä? Kalojen ja äyriäisten viljely (vesiviljely) on ollut maailman nopeimmin kasvava elintarviketuotannon ala viime vuosikymmeninä, ja kasvun odotetaan jatkuvan edelleen.

Mitä hyötyä vesiviljelystä on?

Kestävällä tavalla toteutetulla vesiviljelyllä voidaan auttaa ratkaisemaan joitakin tämän päivän kiireellisimpiä ongelmia.

- Sillä tuotetaan ravitsevaa ja monipuolista ruokaa maailman kasvavalle väestölle.
- Sillä vähennetään tarvetta luonnonvaraisten kalojen pyynnin lisäämiseen kalojen kasvavan kysynnän tyydyttämiseksi ja edistetään siten kalakantojen suojelua.
- Sillä tuotetaan tuoretta lähiruokaa.
- Siinä tuotettujen elintarvikkeiden ja rehun ilmasto- ja ympäristövaikutukset ovat pienemmät kuin muussa eläintuotannossa.
- Sillä luodaan rannikko- ja maaseutuyhteisöissä kipeästi kaivattuja työpaikkoja, myös kaikkein syrjäisimmillä alueilla.
- Tietyillä vesiviljelyn muodoilla edistetään myös ekosysteemien ja biodiversiteetin suojelua.

Kalat, äyriäiset ja levät ovat erinomaisia proteiininlähteitä, ja lisäksi niistä saa monia muita ravintoaineita, kuten D- ja B-vitamiineja, seleeniä, jodia, sinkkiä, rautaa ja kaliumia. Erityisesti niissä esiintyvillä pitkaketjuisilla omega-3-rasvahapoilla on merkittäviä myönteisiä terveysvaikutuksia ja ne voivat auttaa ehkäisemään sairauksia.

© Győző Fent

VESIVILJELY EUROOPAN UNIONISSA

Kaikista vesiviljelyn hyödyistä huolimatta vesiviljelytuotanto ja vesiviljelytuotteiden kulutus eivät ole kasvaneet Euroopan unionissa samassa tahdissa kuin muualla maailmassa. Vain 25 prosenttia kaikesta EU:ssa kulutetusta kalasta ja äyriäisistä vuonna 2018 oli peräisin vesiviljelystä. EU:n omalla vesiviljelytuotannolla katettiin vain 10 prosenttia EU:ssa kulutetusta kalasta ja äyriäisistä, ja sen osuus koko maailman tuotannosta oli alle kaksi prosenttia.

Lähes 70 prosenttia EU:n vesiviljelytuotannosta on keskittynyt neljään jäsenvaltioon (Espanja, Ranska, Italia ja Kreikka). Lajiluokittain mitattuna yli puolet vesiviljelytuotannon määrästä on äyriäisiä. Sekä merikalojen että makean veden kalojen osuus kokonaisuudesta on noin 20 prosenttia. Valtaosa EU:n tuotannosta perustuu simpukoihin, taimeneen, hammasahveneeseen, ostereihin, meriahveneeseen ja karppiin.

Tuottajamaiden ja viljeltävien lajien osalta onkin vielä paljon mahdollisuuksia kasvuun ja monipuolistamiseen. Vesiviljelyllä voidaan myös tarjota kuluttajille EU:ssa entistä monipuolisempia, terveellisiä ja kestäväällä tavalla tuotettuja elintarvikkeita, kuten leviä ja selkärangattomia, esimerkiksi merisilejä, joita kulutetaan yleisesti muualla maailmassa.

© Ministry of Regional Development/Antonin Kapraň, 2018

EU:ssa vesiviljelyalalla arvioidaan toimivan 15 000 yritystä. Näistä suurin osa on mikroyrityksiä, jotka työllistävät alle 10 henkeä. Vesiviljelyalalla työskentelee yhteensä lähes 70 000 henkeä (vuonna 2018). Nämä mikroyritykset ovat yleensä perheomistuksessa ja käyttävät melko ekstensiivisiä tuotantomenetelmiä ja -järjestelmiä.

EU on erittäin riippuvainen muualta tuoduista vesiviljelytuotteista. EU tuo yli 70 prosenttia kuluttamistaan kaloista ja äyriäisistä. Sen vuoksi on tärkeää tukea vesiviljelytuotannon kasvua ja monipuolistamista EU:ssa siten, että samalla suojellaan ympäristöä ja luodaan uusia työpaikkoja ja taloudellista kehitystä rannikko- ja maaseutualueilla.

MITEN VESIVILJELYÄ KEHITETÄÄN EU:SSA?

© JUAN CARLOS MUNOZ via Adobe Stock

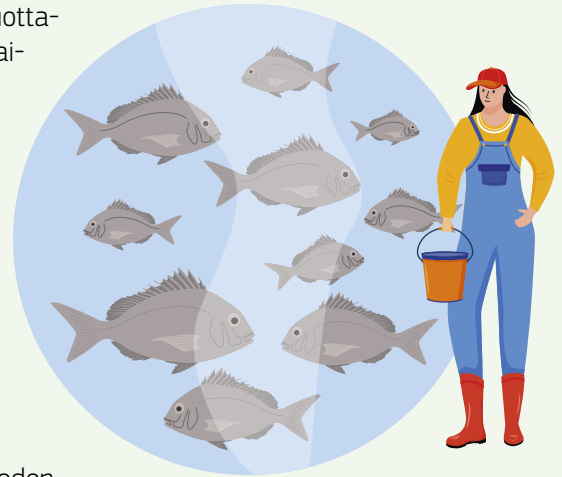
EU ja sen jäsenvaltiot asettivat jo vuonna 2013 tavoitteeksi kehittää vesiviljelyä Euroopan unionissa tavalla, jolla varmistetaan viljelyn taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen **kestävyys**. Vesiviljelyyn liittyy monia osatekijöitä, kuten tilan ja veden käyttö sekä tuotantoeläinten terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtiminen. Lisäksi on varmistettava, että tuotantoprosessissa käytettävät tuotteet (kuten rehut ja eläinlääkinnälliset hoidot) ovat turvallisia ympäristön ja ihmisten terveyden kannalta. Näiltä osin on annettu runsaasti EU:n lainsäädäntöä, jota vesiviljelyn tuottajien on noudatettava. Lisäksi luonnonmukaista tuotantoa koskevalla erityisellä lainsäädännöllä edistetään sertifiointin ja merkintöjen avulla vesiviljelyä, joka täyttää ympäristövaikutuksia ja eläinten hyvinvointia koskevat tiukemmat tuotantovaatimukset sekä tuotantopanosten rajoitettua ja säänneltyä käyttöä koskevat tuotantovaatimukset.

© Hellenic Aquaculture Producers Organization (HAPO)

MITÄ SÄÄNTÖJÄ EU:N VESIVILJELYALAN TUOTTAJIEN ON NOUDATETTAVA ENNEN KUIN HEIDÄN TUOTTEENSA PÄÄSEE LAUTASELLE?

- ✓ Ennen kuin vesiviljelylaitokset voivat aloittaa toimintansa, vesiviljelytuottajien on saatava lupa toimivaltaisilta kansallisilta viranomaisilta. Viranomaiset tarkastavat, onko laitoksen ehdotettu sijainti sopiva, ja selvittävät huolellisesti sen mahdolliset ympäristövaikutukset. Luvan saaneiden laitosten on jatkuvasti seurattava ympäristövaikutuksiaan.
- ✓ Kuluttajien terveyden suojelemiseksi vesiviljelyn harjoittajien on noudatettava tiukkoja elintarvikehygieniää ja eläinten terveyttä koskevia sääntöjä. Ne saavat käyttää vain hyväksytyä ja valvottua rehua.
- ✓ Ympäristön suojelemiseksi tuottajat voivat käyttää ainoastaan sellaista rehua ja sellaisia puhdistusaineita ja lääkkeitä, joille on annettu hyväksyntä.
- ✓ Vesiviljelyn tuottajien on saatava lupa ennen meriveden tai makean veden käyttöä kalanviljelylaitoksessa. Kun vesi palautetaan ympäristöön, vesialueen tila ei saa heikentyä.
- ✓ Lisäksi vesiviljelyn harjoittajilla on eläinten terveyttä koskevia velvoitteita. Viljelylaitosten on oltava eläinten terveyttä käsittelevien terveystietojen rekisteröimiä tai hyväksymiä, ja sekä viljelijöillä että kyseisillä viranomaisilla on velvollisuus seurata mahdollista tautien leviämistä. Viljelijöillä on myös velvollisuus pitää kirjaa useista eri tekijöistä, muun muassa siitä, kuinka monta eläintä laitokselle tulee, kuinka monta sieltä poistuu ja kuinka monta eläintä kuolee. Niiden on myös kirjattava toimenpiteet, joita ne toteuttavat ehkäistäkseen ja hallitakseen tautien riskiä.
- ✓ Lisäksi viljelijöiden on varmistettava tuotantoeläinten inhimillinen kohtelu koko tuotantoketjun ajan sekä teurastuksen ja kuljetuksen aikana.
- ✓ Eläinlääkkeiden käyttö edellyttää eläinlääkärin määräystä, ja ainoastaan hyväksytyjen eläinlääkkeiden käyttö on sallittua. Lääkkeiden käyttöön liittyen on noudatettava säädettyjä varoajoja ja jäämien enimmäismääriä. Viljelijöiden on kirjattava kaikki käyttämänsä eläinlääkkeet ja säilytettävä lääkemääräysten jäljennökset.

Päävastuu näiden sääntöjen noudattamisen valvonnasta ja vesiviljelyn hallinnoinnista on EU:n jäsenvaltioiden viranomaisilla. Jäsenvaltioiden asiantuntijat ja Euroopan komissio tekevät yhteistyötä, johon osallistuvat myös vesiviljelyala ja muut sidosryhmät, kuten kansalaisjärjestöt. Yhdessä ne varmistavat, että vesiviljelyala voi kasvaa tuottajia, yhteisöjä ja kuluttajia hyödyttävällä tavalla ja samalla säilyttää luonnonympäristön, johon ala perustuu. Yhteistyö pohjautuu Euroopan komission strategiaan suuntaviivoihin ja alan kansallisiin strategia-suunnitelmiin.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on EU:n uusi kasvuohjelma. Sen tavoitteena on elvyttää taloutta ja luoda työpaikkoja sekä vauhdittaa vihreää siirtymää. Tätä taustaa vasten on tärkeämpää kuin koskaan varmistaa, että EU:n vesiviljelyalan kasvu edistää tärkeiden tavoitteiden saavuttamista, kuten hiilidioksidipäästöjen vähentämistä, kestävämpiin elintarvikejärjestelmiin siirtymistä, biodiversiteetin köyhtymisen pysäyttämistä, saastumisen vähentämistä ja työpaikkojen luomista rannikko- ja maaseutuyhteisöihin.

Sen vuoksi Euroopan komissio vahvisti vuonna 2021 uudet strategiset suuntaviivat alan kehittämiseksi EU:ssa. Niiden avulla EU:n vesiviljelyala voi kehittyä nykyistä kilpailukykyisemmäksi ja kestävämmäksi, ja siitä voi tulla maailmanlaajuinen kestävä kehityksen mittapuu vuoteen 2030 mennessä.

Komissio otti suuntaviivojen valmisteluun mukaan EU:n jäsenvaltiot, vesiviljelyalan edustajat ja muut asiasta kiinnostuneet ryhmät ja yksityishenkilöt.

Strategiset suuntaviivat kattavat kaikki EU:n vesiviljelyn kestävä kehityksen kannalta merkitykselliset kysymykset ja niissä annetaan konkreettisia suosituksia komissiolle, jäsenvaltioille, vesiviljelyalan tuottajille ja muille asiaankuuluville toimijoille, kuten kansalaisjärjestöille. Kyseisiin suosituksiin sisältyy vesiviljelytoiminnan eri näkökohtia koskevien ohjeiden ja hyvien käytäntöjen kehittäminen.

Strategisten suuntaviivojen tavoitteiden saavuttaminen **riippuu meistä kaikista**: EU:n ja jäsenvaltioiden viranomaisista, vesiviljelyn tuottajista, kansalaisjärjestöistä, sijoittajista, jalostajista, vähittäismyyjistä ja kuluttajista.

© BIM

UUSISSA SUUNTAVIIVOISSA KÄSITELLÄN MUUN MUASSA SEURAAVIA KYSYMYKSIÄ:

- ✓ tilan ja veden saatavuuden helpottaminen, jotta EU:n vesiviljely voi jatkaa kasvuaan
- ✓ uusien vesiviljelylaitosten hyväksymiseen liittyvän tarpeettoman hallinnollisen taakan vähentäminen
- ✓ vesiviljelyn ympäristövaikutusten rajoittaminen edelleen sekä ympäristön ja ilmaston kannalta parhaiden vesiviljelymenetelmien edistäminen
- ✓ eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien toimenpiteiden kehittäminen
- ✓ sen varmistaminen, että vesiviljely sopeutuu ilmastonmuutokseen ja edistää ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämistä
- ✓ parempi ja kattavampi EU:n vesiviljelystä tiedottaminen kuluttajille ja kansalaisille
- ✓ tutkimuksen ja innovoinnin edistäminen ja merkityksellisten taitojen kehittäminen
- ✓ tuotannon monipuolistaminen vesiviljelytuotteiden, erityisesti uusien lupaavien lajien, kuten levien tai meren selkärangattomien (mukaan lukien nilviäiset ja muut selkärangattomat, kuten merisiilit ja merikurkut), tarjonnan lisäämiseksi EU:ssa.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisu- ja tiedotustoimisto, 2022 © Euroopan unioni, 2022

Tämän asiakirjan uudelleenkäyttö on sallittua edellyttäen, että asianmukainen maininta annetaan ja kaikki muutokset ilmoitetaan (Creative Commons Attribution 4.0 International -lisenssi). Sellaisten aineiston osien käyttö tai jäljentäminen, jotka eivät ole Euroopan unionin omaisuutta, saattaa edellyttää lupaa suoraan asianomaisilta oikeudenhaltijoilta.